

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Vastgoed en Makelaardij van de Hanzehogeschool Groningen en de toekenning van het bijzonder kenmerk Duurzaam Hoger Onderwijs

Gegevens

datum	Naam instelling	:	Hanzehogeschool Groningen
30 mei 2014	Naam opleiding	:	hbo-bachelor Vastgoed en Makelaardij (240 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	:	6 november 2013
Besluit	Varianten opleiding	:	voltijd en deeltijd
accreditatie hbo-bachelor	Afstudeerrichtingen	:	Gebiedsontwikkeling
Vastgoed en Makelaardij van de			Corporate Real Estate Management
Hanzehogeschool Groningen			Financieren/beleggen
(002135)			Taxeren/makelen
uw kenmerk	Locatie opleiding	:	Groningen
O&O 135083	Datum instemming panel	:	17 juni 2013
ons kenmerk	Datum locatiebezoek	:	8 juli en 9 juli 2013
NVAO/20141859/LL	Datum visitatierapport	:	oktober 2013
bijlagen	Instellingstoets kwaliteitszorg:	ja, positief besluit van 26 april 2013	

3

Beoordelingskaders

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO, alsmede voor de beoordeling van bijzondere kenmerken van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden, alsmede dat het AISHE-certificaat (drie sterren) toereikend is voor toekenning van het bijzonder kenmerk 'Duurzaam Hoger Onderwijs'.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

standaard 1, eindkwalificaties

De missie van de opleiding is het opleiden van studenten om regionale, nationale en internationale functies te vervullen in het vastgoed. Hierbij kan gedacht worden aan beleids-, staf-, acquisitie-, makelaars- en managementfuncties. Het is een bedrijfskundige en multidisciplinaire opleiding. Doel is het aan studenten bijbrengen van kennis op het gebied van recht, financiën, werking van vastgoedmarkten, vastgoedwaarderingen, techniek en management, gekoppeld aan beroepsvaardigheden. Er is ruime aandacht voor

Pagina 2 van 8 professionele omgang met duurzaamheid, maatschappelijke vraagstukken en ethiek. De opleiding is verbonden aan het Kenniscentrum NoorderRuimte, dat multidisciplinair onderzoek doet dat gerelateerd is aan de regio, vooral gerelateerd aan gebiedsontwikkelingsvraagstukken in Noord-Nederland (zoals: veranderende bevolkingssamenstelling, economische ontwikkelingen, klimaat-adaptatie en de verduurzaming van de gebouwde omgeving). De opleiding hanteert momenteel een set van tien competenties als eindkwalificaties. Deze zijn beroepsgericht en inhoudelijk van voldoende niveau. De opleiding profileert zich op het gebied van duurzaamheid, maar de algemene profilering kan scherper worden neergezet.

Het panel beoordeelt standaard 1 als voldoende.

standaard 2, onderwijsleeromgeving

De opleiding beschikt over een samenhangende leeromgeving, waarbij de inhoud van het curriculum, het didactisch concept, de docenten en de faciliteiten, studenten in staat stellen om de eindkwalificaties te realiseren. De opleiding heeft een goede verbinding met het kenniscentrum, Noorderruimte. Docenten doen er onderzoek en de meeste studenten komen er tijdens hun studie mee in aanraking. Dit draagt bij aan de mate waarin de opleiding in aanraking komt met actuele ontwikkelingen in het vak, de regio en de beroepspraktijk. De opleiding profileert zich op het gebied van duurzaamheid, dat komt goed terug in het curriculum, onder andere in de ruime aandacht voor ethische vraagstukken. De docenten ervaren werkdruk, maar zijn betrokken bij de studenten en laagdrempelig te bereiken. De opleidingsspecifieke voorzieningen waar de opleiding over beschikt zijn goed, en ook in de eigen faciliteiten is er aandacht voor het duurzaamheidsaspect. Aandachtspunten die de opleiding heeft zijn onder andere de lage rendementen, het inzetten van meer activerende werkvormen en het Engelse taalniveau van docenten. De opleiding beschikt over een Engelstalige minor, waar ook buitenlandse studenten aan deelnemen, en over een excellentietraject voor studenten die wat extra's willen en kunnen. De opleiding is sterk in het in de gaten houden van de kwaliteit van de opleiding, onder andere door de inzet van een werkveldadviescommissie, een leerplancommissie en een opleidingscommissie. In een nieuw curriculum waaraan wordt gewerkt en dat in collegejaar 2013/2014 ingaat voor nieuwe eerstejaars, is duidelijk te zien dat de opleiding over het vermogen beschikt de eigen kwaliteit te verhogen.

Het panel beoordeelt standaard 2 als goed.

standaard 3, toetsing en gerealiseerd niveau

De opleiding heeft alle eindkwalificaties uitgewerkt in leeruitkomsten. De toetsingscriteria zijn hierop gebaseerd, waardoor de toetsing goed aansluit op de competenties die studenten dienen te ontwikkelen. De toetsen passen bij het gegeven onderwijs en zijn van voldoende kwaliteit. Voor studenten is het transparant hoe ze getoetst worden. De toetscommissie en de examencommissie bewaken en verbeteren de kwaliteit van de toetsing. Om de kwaliteit van de scriptiebeoordelingen te waarborgen, worden ze beoordeeld door twee docenten en is er overleg tussen docenten over scriptiebeoordelingen. Op dit punt heeft de opleiding de afgelopen jaren veel verbeteringen doorgevoerd. De kwaliteit van het gerealiseerde eindniveau dat studenten laten zien is wat verwacht mag worden van een hbo-bacheloropleiding. Scripties leiden soms tot direct toepasbare oplossingen voor het afstudeerbedrijf. Aandachtspunten bij de afstudeeronderzoeken zijn de afbakening van de onderzoeksvraag, de keuze en verantwoording van de onderzoeksmethode, het

Pagina 3 van 8 literatuurgebruik en de taalvaardigheid van sommige studenten. Dit zijn zaken waar de opleiding reeds aan werkt, onder andere door in het nieuwe curriculum hier meer aandacht aan te besteden. Veel scripties hebben een onderwerp dat aansluit bij de profilering op duurzaamheid. Werkveld en alumni zijn tevreden over het eindniveau van de opleiding.

Het panel beoordeelt standaard 3 als voldoende.

Bijzonder kenmerk: Duurzaam Hoger Onderwijs

Een separaat panel heeft het bijzonder kenmerk 'Duurzaam Hoger Onderwijs' beoordeeld op basis van het AISHE-kader en waardeert de kwaliteit hiervan op drie sterren (certificaat gedateerd op 10 maart 2011).

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hanzehogeschool Groningen te Groningen in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 24 maart 2014 naar voren te brengen. Bij brief van 16 mei 2014 met kenmerk O&O145031 heeft het college van bestuur ingestemd met het voornemen tot besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Vastgoed en Makelaardij (240 ECTS; varianten: voltijd en deeltijd; locatie: Groningen) van de Hanzehogeschool Groningen te Groningen. De opleiding kent de volgende afstudeerrichtingen: gebiedsontwikkeling, Corporate Real Estate Management, financieren/beleggen, taxeren/makelen. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Tevens besluit de NVAO tot toekenning van het bijzonder kenmerk "Duurzaam Hoger Onderwijs" aan de opleiding hbo-bachelor Vastgoed en Makelaardij van de Hanzehogeschool Groningen te Groningen.

Dit besluit treedt in werking op 30 mei 2014 en is van kracht tot en met 29 mei 2020..

Den Haag, 30 mei 2014

De NVAO
Voor deze:

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Omschrijving	Score
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Goed
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Opleiding V&M voltijd - Totaaloverzicht

Opleidingsgegevens (jaar)	2005/ 06	2006/ 07	2007/ 08	2008/ 09	2009/ 10	2010/ 11	2011/ 12	2012/ 13
Totaal aantal ingeschrevenen	618	734	814	810	717	664	604	797
Aantal instroom propedeuse	236	272	256	212	134	173	165	89
Totaal aantal gediplomeerden	66	88	8	108	144	122	108	3
Gem. studieduur gedipl. (mnd)	45,9	47,0	51,5	53,7	53,0	54,2	59,3	64,3
Aantal studiestakers	128	128	183	148	106	120	102	
Gem. st. duur studiestakers (mnd)	11,8	11,7	12,7	13,1	16,1	15,8	19,6	

Tabel 2: Opleiding V&M voltijd – Diplomarendement (na aftrek van uitval na jaar 1)

Rendement (cohort)	2005/06		2006/07		2007/08		2008/09		2009/10		2010/11		2011/12	
Aantal studenten na uitval 1 ^e jaar	154		179		134		118		77		87		97	
% gediplomeerd na 4 jaar	47	31 %	61	34 %	50	37 %	40	34 %						
% gediplomeerd na 5 jaar	87	56 %	90	50 %	79	59 %	41	35 %						
% gediplomeerd na 6 jaar	107	69 %	111	62 %										

Tabel 3: Opleiding V&M voltijd – Studiestakersrendement

Studiestakersrendement (cohort)	2005/06		2006/07		2007/08		2008/09		2009/10		2010/11		2011/12	
% studiestakers na 1 jaar	82	35 %	93	34 %	122	48 %	94	44 %	57	43 %	86	50 %	68	41 %
% studiestakers na 2 jaar	100	42 %	121	44 %	139	54 %	114	54 %	70	52 %	99	57 %		
% studiestakers na 3 jaar	101	43 %	127	47 %	139	54 %	114	54 %	73	54 %				
% studiestakers na 4 jaar	103	44 %	128	47 %	134	56 %	115	54 %						
% studiestakers na 5 jaar	105	44 %	129	47 %	144	56 %								
% studiestakers na 6 jaar	107	45 %	132	49 %										

Tabel 4: Opleiding V&M voltijd – Propedeuserendement

Propedeuserende- ment (cohort)	2005/06		2006/07		2007/08		2008/09		2009/10		2010/11		2011/12	
% geslaagden na 1 jaar	39	17 %	59	22 %	34	13 %	45	21 %	8	6%	3	2%	19	12 %
% geslaagden na 2 jaar	13 7	58 %	15 8	57 %	12 1	47 %	103	49 %	60	45 %	57	33 %		
% geslaagden na 3 jaar	12 4	60 %	15 8	58 %	12 1	47 %	103	49 %	64	48 %	57	33 %		

Tabel 4: Docentkwaliteit

Graad	Bachelor	Master	PhD	Totaal
Aantal	9	28	1	37
Percentage	24%	76%	0%	100%

Tabel 5: Student-docentratio

Jaar	Aantal ingeschreven studenten	Aantal fte	Ratio
2009-2010	717	19,2	37,34
2010-2011	664	17,1	38,83
2011-2012	604	20,7	29,18
2012-2013	497	18,2	27,31

Tabel 6: Contacturen

Jaar	1 ^e jr	2 ^e jr	3 ^e jr	4 ^e jr
2009-2010	15	13,1	15,2	11,2
2010-2011	14,9	14,2	15	12
2011-2012	16,4	14,3	16,4	11,1

- Prof.dr. P. van Gool FRICS (voorzitter, domeindeskundige) professor Real Estate Economics Finance Department, Amsterdam Business School, Universiteit van Amsterdam en Amsterdam School of Real Estate en daarnaast managing director Real Estate SPF Beheer bv;
- drs. M. van Est (domeindeskundige) sinds 2012 directeur Fontys Sporthogeschool; daarvoor was zij directeur Fontys Hogeschool Management Economie en Recht, waaronder de opleiding Vastgoed & Makelaardij valt;
- drs. A.H. Grashof (domeindeskundige) vennoot en senior adviseur Woonlab BV);
- B. Ederveen (studentlid) volgt de opleiding Vastgoed & Makelaardij aan Fontys Hogescholen.

Het panel werd ondersteund door drs. J. Betkó, secretaris (gecertificeerd).